

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET

☒: 1358 Budapest, Széchenyi rkp. 19.

☎: 441-6501

Ügyszám: 73/2008/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

58/2008. (VIII. 04.) számú

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) a [...] egyesülethez tartozó budapesti panaszosok¹ által benyújtott, 2008. május 21-én előterjesztett panaszt a 2008. augusztus 4-én – dr. Juhász Imre elnökhelyettes, testületi tag távollétében – tartott zárt ülése alapján

á t t e s z i

az intézkedést fogantató szerv, a Budapest V. kerületi Rendőrkapitányság vezetőjéhez.

A Testület megállapítása szerint a vizsgált ügyben alapjogot csekély mértékben sértő intézkedésre került sor, ezért a Testület a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) 93.§-ának (2) bekezdése szerint a panasz áttételéről döntött.

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

I.

A panaszosok elmondásuk szerint 2008. május 15-én 21 óra 15 perc körüli időpontban Budapesten békés beszélgetést folytattak, amikor „egy rendőri egyenruhát / alezredesi rendfokozatot viselő személy (két egyenruhás személy kíséretében)” odalépett hozzájuk. Az alezredesi rendfokozatot viselő személy a panaszosok elmondása szerint a tisztelgést és az intézkedés céljának közlését mellőzve arra kérte a panaszosokat, hogy „a zászló lobogtatással egy kicsit csínján” bánjanak. A panaszhoz mellékelt hangfelvételtől kitűnően a bepanaszolt

¹ Az Rtv. 93/A. § (8) bekezdése értelmében a panaszos személyes adatait töröltük.

rendőr ezt arra tekintettel kérte, hogy a korábban a panaszosok által megjelölt helyen folyt rendezvény szervezője bejelentette a rendezvény végét.

A panaszosok válaszul közölték a rendőrrel, hogy a helyszínen nem zajlik semmiféle rendezvény, ők csupán békés baráti beszélgetést folytatnak, amely nem tartozik bejelentési kötelezettség alá. A rendőr a panaszosok állítása szerint ezt követően „zavaros előadást tartott valamilyen rendezvényről, és annak végéről”, és nem tudott választ adni a panaszosoknak arra, hogy milyen jogszabály tiltja, hogy 5-6 ember beszélgessen az utcán.

A hangfelvétel alapján megállapítható, hogy a bepanaszolt rendőr elmondta: a téren egy szabályszerűen bejelentett rendezvény zajlott, ez azonban véget ért, és már csak a „technikai bontás” tart – 21.30-ig. A felvételen nehezen kivehetően, de arra kérte a panaszosokat, hogy a rendezvény kellékét jelentő zászlót tegyék el.

A panaszosok többször megismételték álláspontjukat, amely szerint a helyszínen nincs semmiféle rendezvény, ők csupán beszélgetnek. A panasz szerint a rendőr nem tudott értelmes választ adni arra sem, miért érezte úgy, hogy intézkednie kell egy történelmi, Árpád-házi zászló láttán. A panaszosok a rendőr egyenruháján lévő fém kitűzőről a (...) vezetéknevet tudták leolvasni

A panaszosok a velük szemben tanúsított rendőri magatartást emberi és alkotmányos jogaik durva megsértésének, továbbá emberi méltóságuk, mozgásszabadságuk korlátozásának tartják.

Ezen túlmenően sérelmezték azt is, hogy a közismert rendőri létszámhiány ellenére az esti órákban minden nap 3-4 rendőrségi személygépkocsit, illetve mikrobust látnak a Vértanúk terén „félelemkeltés céljából tétlenül várakozva, unatkozva, rendszeresen a gépkocsi környékére szemetet szórva”. Álláspontjuk szerint ez a gyakorlat megbotránkozást okoz az arra járókban, miközben az országban, illetve Budapesten „a közbiztonság nem éppen világhírű”.

Mindezekre tekintettel a Testület eljárását kérik a jogaikat korlátozó, megsértő rendőrök elleni fegyelmi, illetve büntetőjogi felelősségre vonás érdekében.

II.

A Testület megállapítása szerint a sérelmezett eseménysorra a Magyar Nemzeti Bizottság rendszeres tüntetéseinek egyike után, tehát egy politikai célú rendezvényt követően került sor. A szervezet honlapján a következő felhívás szerepelt május 15-én: „Honalapító Árpádházi zászlóinkkal minden nap tüntetünk a Kossuth téri 1918-19-s proli diktatúra Vértanúinak terén 19-21 között” (<http://harcter.hu/news.php?readmore=1126>), ami alátámasztja a rendőr azon állítását, hogy a rendezvény a panaszosok által azonosított időpontban már véget ért.

A panasszal kapcsolatban megválaszolandó kérdés elsősorban az, hogy minek tekintendő egy ilyen jellegű rendezvény után a helyszínen maradó és ott beszélgető 5-6 fős társaság, illetve ennek megítélésén változtat-e, hogy ha a birtokukban lévő, politikai vélemény kifejezésére alkalmas szimbólumot jól láthatóan közszemlére teszik.

A 75/2008. (V. 29.) AB határozat szerint „a gyülekezési jog alapján megtartott rendezvények célja az, hogy a gyülekezési joggal élő polgárok közös véleményét alakítsanak ki, illetve nézeteiket másokkal megosszák, és közösen juttassák kifejezésre”. A közös vélemény kifejezésének eszköze lehet a zászló, mint politikai értéktartalmat hordozó, politikai értékválasztást kifejező jelkép.

Nem kétséges, hogy napjaink magyar társadalmában az Árpádsávós zászló erős politikai tartalommal bír, egy meghatározott politikai nézetet képviselő csoport elsődleges fontosságú szimbóluma, és a kérdéses rendezvényt egy ehhez a csoporthoz tartozó szervezet tartotta (lásd a fent idézett felhívást, amely kifejezetten hivatkozik az Árpádsávós zászlóra).

A gyülekezési jogról szóló 1989. évi III. törvény (Gytv.) egyik célja, hogy a közös véleménynyilvánítás kereteit megszabva lehetővé tegye, hogy a gyülekezési jog, mint kulcsfontosságú alapjog a jogállami követelményeknek megfelelően, mások jogainak és jogos érdekeinek az aránytalan sérelme nélkül legyen gyakorolható. Ezt szolgálja a Gytv. azon rendelkezése, amely szerint a gyülekezési jog főszabály szerint írásbeli bejelentés alapján gyakorolható, amely bejelentésnek tartalmaznia kell többek között a tervezett rendezvény kezdetének és befejezésének várható időpontját [7. § a) pont]. Szintén ez a ráció áll a Gytv. 12. §-ának (4) bekezdése mögött, amely szerint „a rendezvény résztvevői a rendezvény bejelentésben megjelölt befejezésének időpontjában kötelesek a rendezvény helyszínét elhagyni”.

Nyilván előfordulhat olyan helyzet, hogy egy rendezvényt követően a résztvevők csak lassan hagyják el a helyszínt, és az is természetes, hogy a gyülekezés idején a véleménynyilvánításra használt eszközöket (transzparenszek, zászlók) maguknál tartják ilyenkor, hiszen azt a helyszínről el kell vinniük valahogy. Ugyanakkor egy politikai szimbólumként használt zászló lobogtatását az eljáró rendőr indokoltan tekintette a rendezvény folytatásának. Azt, hogy a panaszosok közül valaki (illetve a társaságukban tartózkodó valamely személy) a zászlót lobogtatta, éppen a panaszosok által becsatolt hangfelvétel és képek igazolják.

A hangfelvételen az hallatszik, ahogy az egyik ott tartózkodó személy arra panaszkodik, hogy korábbi alkalmakkor $\frac{3}{4}$ 10-ig lobogtatták a zászlót, és mégsem nem volt belőle semmi gond, míg az egyik (2008. május 15-én, 21 óra 23 perckor, tehát a rendezvény végét követően készült) digitális képen egy fiatalember látszik, aki a kérdéses Árpádsávós zászlót lobogtatja.

Mivel pedig ez alapján aggálytalanul megállapítható, hogy a panaszosok csoportja a politikai véleménynyilvánítást a bejelentésben szereplő időpont után folytatta, így velük szemben rendőri intézkedésnek lehetett volna helye.

Nem ez történt azonban, hanem a helyszín biztosításában részt vevő rendőr – ismét csak a becsatolt hangfelvétellel bizonyítottan – kulturált hangnemben kérte meg a panaszosokat, hogy az általa helyesen a rendezvény, azaz a politikai véleménynyilvánítás kellékének tekintett zászlót tegyék el. A panaszosok némelyike által használt hangnem – ugyancsak a csatolt hangfelvétel tanúsága szerint – ezzel szemben messze nem volt kulturált.

Az Rtv. 92. § (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy „akinek az e törvény IV., V. és VI. fejezetében meghatározott kötelezettség megsértése, a rendőri intézkedés, annak elmulasztása, a kényszerítő eszköz alkalmazása (e fejezet alkalmazásában a továbbiakban együtt: intézkedés) alapvető jogát sértette [...] kérheti, hogy panaszát az országos rendőrfőkapitány a Testület által lefolytatott vizsgálatot követően bírálja el”.

A rendőr magatartása – egy feloszlóban lévő rendezvény résztvevőinek címzett kérés megfogalmazása – nem tekinthető az Rtv. V. fejezetében szabályozott intézkedésnek, így azzal kapcsolatban eljárni az Rtv. 92. §-a alapján a Testületnek nincs is hatásköre, azonban meg kell állapítani, hogy a rendőr magatartását ettől függetlenül sem érheti bírálat, mivel kérése a fent idézett jogszabályok fényében indokolt volt, hangneme pedig udvarias maradt.

III.

A panaszosoknak a Vértanúk terén álló rendőrautókkal kapcsolatban megfogalmazott kifogásai szintén kívül esnek a Testület hatáskörén, hiszen e tekintetben sem azonosítható olyan, az Rtv. IV. fejezetében meghatározott kötelezettség, amelynek elmulasztását, vagy az V. fejezetben szabályozott intézkedés, amelynek indokolatlan foganatosítását jelentené, hogy egy egyébként bejelentett tüntetés helyszínén rendőrautók parkolnak.

Szintén fontos rámutatni, hogy a Testület hatásköre az Rtv. alapján arra terjed ki, hogy a hozzá címzett panaszt megvizsgálja, és annak esetleges megalapozottsága esetén állásfoglalást terjesszen az adott ügyet közigazgatási határozattal lezárni jogosult (és köteles) országos rendőrfőkapitány elé. A Testület tehát sem a szabálysértési, sem a büntetőjogi felelősségre vonás tekintetében nem rendelkezik hatáskörrel. Amennyiben a panaszosok ilyen szankciók kiszabását tartják indokoltnak, feljelentést kell tenniük a megfelelő hatóság előtt.

IV.

Kérdés, hogy mivel a panaszok egyike sem vonható a Testület hatáskörébe tartozó Rtv. rendelkezések körébe, nem kell-e a panaszt, mint a Testület hatáskörén kívül eső beadványt elutasítani.

A Testület válasza e kérdésre nemleges az alábbiak miatt. A rendőr egy, a Gytv. hatálya alá tartozó rendezvény helyszínének biztosításában vett részt, szolgálati beosztásában meghatározott feladatát látta el. Ebben a minőségében lépett interakcióba a rendezvény résztvevőivel (avagy, ha elfogadjuk a panaszosok álláspontját, miszerint ők nem vettek részt rendezvényen, egyszerű állampolgárokkal). Mivel ez nem egyenrangú felek közötti viszony (hiszen a rendőr nem magánszemélyként kérte a panaszosokat a rendezvény kellékének elrakására), hanem az Rtv.-beli szabályozatlansága ellenére közhatalmi elemet tartalmazó reláció, ezért a Testületnek érdemben vizsgálnia kell, hogy e viszonyon belül a bepanaszolt rendőr követett-e el jogsértést.

Az Rtv. 93. §-ának (2) bekezdése értelmében a „Testület az alapvető jogot [...] csekély mértékben sértő intézkedéssel szemben előterjesztett panaszt az intézkedést foganatosító szerv vezetőjéhez átteszi, illetve ha az áttétel ellen a panaszos panaszában előzetesen tiltakozott, az eljárást megszünteti”. Mivel a panaszos beadványában az áttétel ellen tiltakozó kijelentés nem szerepel, a Testület az ügyet átteszi az intézkedést foganatosító szerv – jelen esetben a Budapest V. Kerületi Rendőrkapitányság – vezetőjéhez.

Budapest, 2008. augusztus 4.

Dr. Kaltenbach Jenő
elnök

Fráterné dr. Ferenczy Nóra
testületi tag

Dr. Féja András
testületi tag

Dr. Kádár András Kristóf
előadó testületi tag

Független Rendészeti Panasztestület